

Завой

Седмичник за култура, изкуство, критика и общественост.

Мнозина се грижатъ
за славата си, малциг
на за съвестята си.

Публилий Сиръ

ПОЖАЛЕТЕ ГИ!

Минирани сж мостоветъ, минирани сж укрепленията, минирани е сь най-силнитъ и най-опасни заряди и мира. Марсъ протегна ржка за благословия надъ мобилизиранитъ миротворцитъ и филантропи и чака последната имъ дума. Тя е присъждата надъ „отегчителни“ двадесетъ и петъ годишенъ миръ. Въ ужаситъ на размирието се вижда изчезването на придобивкитъ и противоречията напластени презъ това време.

Обществото на народитъ и безбройнитъ мирни и разоржжителни конференции сж на пътъ да останатъ само паметници на добри желания и на платонични надежди.

И въ тия сждбовни дни свѣтовната съвестъ като че ли е смутена и като че ли е изпреварила другитъ за да се настани първа въ противоаероплано скривалище или пъкъ да подири спасение чрезъ самоевакуирането.

Напластениятъ материалъ и духовенъ капиталъ, застрашаванъ и рушенъ и други пътъ, тръпне предъ угрозата на собственитъ си открития. А независимо отъ тѣхъ има много ценности които трѣбва да се запазятъ, да се пожелатъ. Но не само тѣ. Миллиони майки и деца, милиони старци тръпнатъ предъ неизвестността и тревожно утро.

Пожалете ги!
Пожалете предназначението на човѣцитъ.

Пожалете предназначението на земята! Тя чака дъждъ и посѣвъ, а не слъзи, кръвъ и простреляни сеячи и жетвари.

„Завой“

Политически дневникъ

У НАСЪ И ВЪ ЧУЖБИНА

ВЧЕРА И УТРЕ

Сѣбитията въ Европа напоследъкъ се развива подъ знака на изненадитъ и на свѣтквичната бързина.

И въпреки това не липсваха и признаци, и лоши предвестия за това, което става днесъ, или което започва днесъ.

Първиятъ признакъ бѣше политиката на обкржжаването. Тя биде прокламирана въ единъ моментъ на нервна атмосфера, на отбегнатост. Гаранцитъ на Полша произтичащи отъ единъ съюзъ, рожба на политиката за обкржжаването, дадохъ сигнала за дипломатическата война.

Втората фаза на политиката за обкржжаване бѣ опита на англо-френско-рускитъ преговори. Германия се видъ застрашена въ интереситъ си и до прѣрки пътъ намѣри модуса за сключването на германо-сѣветския пактъ. Сждбосния моментъ наложи формулата обоснована отъ Фюрера: националъ-социализма да си остане продуктъ за вътрешна консумация. И като прѣвъ отгласъ на германо-сѣветския пактъ бѣ съобщението за още единъ трусъ, вертикаленъ трусъ въ страната на изгрѣващото слънце—Япония. Японския кабинетъ падна за да понесе отговорноститъ отъ изчезването на противокомунистическия пактъ на който се възлагаха голѣми надежди.

Не по-малка изненада и тревога предизвика германо-сѣветския пактъ и на западъ. „Дипломатическата“ мобилизация потвърди това. Нотитъ и отговоритъ имъ започнаха да се носятъ съ аероплани. Дипломатическиятъ полети дойдохъ

като ново предизвестие за тревожниятъ утрешенъ день.

Въпроса за Данцигъ назрѣ и за Райха той стана националенъ въпросъ, разрешаването на който имаше отдавна своята предпоставка въ наличностъ: упорита и методична подготовка.

Полша, макаръ и гарантирана трѣбваше да отстъпи. За националното ѝ достоинство това бѣ унижително. Не оставаше освенъ дипломатитъ да поискатъ паспортитъ си и да отстъпятъ мѣсто на въоръжената сила. И войната почна необявена не решена и подготвена.

Западнитъ сили гаранти на Полша бѣха на бойна нога, защото за лишенъ пътъ трѣбваше да се постави на изпитание стойността на между-държаветъ договорни задължения.

Неполученитъ отговори на ултимативнитъ ноты, дадохъ формалния поводъ за война. Сега тя вече е обявена и фактически. Една „непопулярна“ но наложена отъ последнитъ война „втора свѣтовна“ започна. И сега въ самото ѝ начало липсватъ възможности за предсказания. Успѣхътъ отъ нея обаче нѣма да покрие стойността на загубитъ и на жертвитъ.

Бждашето ще покаже.

Намъ се налага да посрещнемъ това бждаше съ спокойствие. Колкото по-спокойни и трезви следимъ сѣбитията, които нижатъ това бждаше, толкова по-голѣма ще бжде гаранцията, че то нѣма да ни изненада.

Методи Георгиевъ

Край печката

Китайския дѣрваръ — националенъ герой.

Японската военна частъ въ Фуянгангъ, около 30 километра отъ Хончовъ, шанхайска провинция, проведе голѣма офанзива при Ши-Хуей Шангъ (планина западно отъ Фуянгангъ). Областѣта е пълна съ планински завои, и само пътеки отвеждатъ презъ планината, и за това, безъ туземни водители, неприятелитъ не можахъ напредна.

Принудата бѣше вече създадена навикъ въ селянитъ, да се криятъ въ планинскитъ ровове-всѣки пътъ, когато японцитъ идаха въ тѣхнитъ мѣста. Японцитъ потърсиха туземенъ водител. Следъ много трудъ, тѣ намѣриха въ една скрита колиба единъ 64-годишенъ старъ дѣрваръ, именуващъ се Пинъ-Пень-Ту.

Подъ заплахата на щика и камата, този простъ, старъ селянинъ, позналъ своята неизбѣжна участь, ако откаже да

стори принудителна услуга—трѣбваша да избира между смъртта и потисничеството. Той реши да умре, достойно и честно.

Напредъ вървѣше той, а следъ него жестокиятъ „безумци“, както той си мислѣше въ душата. Споредъ замисления планъ, той вървѣше по зигзаговиденъ пътъ, съ много осморвидни завои, вънедайки нападателитъ въ лабиринта на клисурата.

Китайскитъ гарнизонъ научи за приближаването на неприятелски войници, въ благоприятна позиция и нанесе на неприятеля убийственъ ударъ.

Повече отъ сто японски войници умрѣха въ крѣвата борба и китайцитъ плениха десетки воени коне и много воени материали и муниции. Защитницитъ намѣриха между неприятелски трупове този на дѣрваря герой.

(Продължение отъ брой 9)

Продавачки на любовъ

(Репортажънъ разказъ отъ Немо Неминистъ)

— На колко си години сегатъ питамъ азъ, желаяйки да отклоня разговора.

— На 23. — И веднага добави: — Не вървашъ ли? Мога да ти покажа кръщелното си свидетелство.

— Вървашъ ти... Смятамъ: седемъ години вече! Страшно!

— Ставамъ. Тя ме задържа.

— Постой още малко... за менъ!... Останахъ до късно.

Отъ онази вечеръ, ето близо месецъ вече, не съмъ я видѣлъ. Заминала за нѣкъде. Ходя почти всѣка вечеръ и чукамъ. Никой не отваря. Скитамъ изъ мѣстата, гдѣто тя се разхождаше вечеръ, нѣма я. Тя ще се върне.

За последенъ пътъ преждивамъ разказа на приятеля си за да обясня донѣкъде „заминанването“ на неговата Живка. Едва преди два дни научихъ

интересни подробности за „борсата“ на проституткитъ. Въ България има най-малко 20,000 продавачки на любовъ. Може би тази цифра е много малка въ сравнение съ истинското имъ число, но менъ поне ме е страхъ да я напиша по-голѣма. Само въ София има 2000 зарегистрирани проститутки, снабдени съ прословутия „жълтъ билетъ“. Но сведущия лица поддържатъ смѣло, че при наличността на толкова хотелъ и своднически домове, и като се има предвидъ, че всѣка внезапна ревизия открива на всѣка „стара“ по нѣколко „нови“, числото на търгуващитъ съ тѣлото си жени само въ столицата надминава 15,000. Тѣ, обаче, не сж постоянно тамъ, а циркулиратъ изъ цѣла България. Сждествува нѣкак-

ва организация съ огромни капиталы, която сѣнашъ дѣрпа хилядитъ нишки, на края на всѣкъ отъ които се намира по една проститутка.

Въ всѣки градъ повечето отъ тѣхъ престояватъ само по една седмица, а често пжти само по единъ-два дни. При това безпаричие което е налегнало всѣчки „криза“ се чувствуватъ и въ тоя браншъ на търговията. „Клиентитъ“ сж намалали до минимумъ и се явява нуждата отъ често „опресняване“ на предлаганата стока, защото само съ разнообразие още може да се привлича и угандана на ограничения кръгъ търсачи. Ето защо тѣзи жени сж така да се каже въ постоянно „движение“. Дойде ли наприимѣръ нѣкой чуждъ параходъ въ Варна, заедно съ него пристига и единъ

вагонъ съ проститутки отъ столицата. Отплува парахода, отлитатъ и „птичкитъ“ за други страни. Презъ курортния сезонъ пъкъ, Варна се наводнява отъ леки жени, дошли отъ вътрешността и отъ чужбина даже. Тукъ не става дума, разбира се, за онѣзи „порядачни“ „тежки“ съпруги, които сж дошли въ Варна на „морелечеение“ и които не забравятъ да занесатъ на връщане, нѣколко и други елегантни рога на съпругитъ си за споменъ отъ Черно море...

Очаквамъ я и въ сждщото време ме е страхъ отъ завръщането ѝ.

Каково ще права съ тази проститутка? Само при мисльта, че всѣка нощъ я иматъ дружи, ме обхваща бѣсъ... Да се

ожена за нея—не мога...

Хванахъ приятеля си за ржката и го погледнахъ. После тихо, съвсемъ тихо, му казахъ:

— А защо да не можешъ?

Почувствавахъ, че той цѣлъ трепна и очуденъ дълго се втречна въ менъ и се мжи въ тъмнината да познае по лицето ми дали му говоря сериозно.

— Защото... Не, не! Невъзможно... Дори и да се помисля съ миналото...

— Миналото... Какво е миналото? Единъ лошъ сънъ, който е прогоненъ отъ зората... Заслужава ли заради едно мъртво, или по скоро никого не живѣло минало, да се жертвува настоящето и бждещето щастие? Ето, за тебъ е ясно, че въ това минало, сърдцето ѝ е било непрочно... Не е ли това, най-важното? За него ти ще бждешъ първая. Ако си увѣренъ въ това, съветвамъ те вземи я! Или пъкъ ти се пази за да се оженишъ за

Д-ръ Кирилъ Юрдановъ
Редакторъ сп. „Природенъ лѣкарь“

Храната на температурно болния

Бѣше време, (а нѣкои и днесъ още сподѣлятъ това мнѣние) когато се сѣмташе, че „силна“ и „здрава“ храна е само тази, която съдържа много тлъстини, бѣлтци и въобщо храна, която дава много калории.

Сжиятъ този принципъ бѣше легналъ въ основата при хранене на температурно болнитѣ. И днесъ още много хора се стремятъ да даватъ на своя температурно боленъ възможно „силна“, калорична храна. Въпрѣки рѣзкото отказване отъ страна на болния, нему се направила въ разни „сѣблвизнителни“ форми сжщата тази храна. Страдуватъ се отъ това, че безъ „силна“ храна, организмътъ ше „отслабне“ и не ше изтрае на болестта. Този страхъ е толкова по-голямъ при продължително траяне на температурата. Натрапването на прѣсното млѣко и днесъ още е обичайно прегрѣшение къмъ остро борящата се организъмъ.

Днесъ, подъ натиска на био-логичното течение въ медицината, нѣщата се твърде поизмѣниха. Понятието „силна“ и „здрава“ храна получи ново съдържание. Не вече калоричността опредѣля здравословността на храната и нейната сила. Стъсемъ други сж елементитѣ, които опредѣлятъ здравната стойност на храната за здрави и болни.

Витаминитѣ, солитѣ, хормонитѣ) и скритата (напластена въ прѣсната растителна храна) слънчева свѣтлинна енергия, сж които правятъ храната пълноценна.

Ако правилното хранене е важно и отъ решаващо значение при всички болести и страдания, то сжщото е отъ сждбонна стойност при температурно болния.

Правилата за хранене на акутно болнитѣ сж много прости. Тѣ сж усвоими отъ всѣки щого-годе буденъ човѣкъ. При тѣзи болни имаме ясно, категорично указание отъ самата природа. Това е безапелгиетно — не, а отвращението отъ всѣкаква храна. Който, е ималъ случая да лежи

1) Както животинскитѣ, така и растителнитѣ организми произвеждатъ разни хормони. Човѣкъ може да си ги доставя не само отъ жлезитѣ на животинскитѣ организми, а и отъ тѣзи на растенията.

съ температура, той сигурно е изпитвалъ това отвращение отъ храната и облекчителното действие на отстраняването ѝ. И ето, че „тайната“ на този проблемъ е разгадана: На болния не се дава никаква храна. Той пие изобилно течности (вода, сокове, билкови чайове и др.) Лигавицитѣ на храносмилателния каналъ сж напуснали функцията си да приематъ храна и сж се преустроили въ органи на излжчване, на обезотравяване.

Но до кога е строгитѣ постъ при температурно болния? И тукъ отговоритѣ е само единъ. — До тогава, докато болниятъ има температура и нѣма апетитъ. Спадането на температурата и ѣржщането на апетита сж първитѣ и единствени указания, че ние можемъ да предложимъ на болния храна. Разбира се, първоначално предпазливо подобрена и лека храна.

Нека се запомни: горнитѣ начини на хранене често самъ решава моментната и сѣтнешна сждба на болния.

Захари Стояновъ

Отъ диплитѣ на миналото се открояватъ свѣтли образи на многозаслужили българи, живота и дѣлата на които сж неразривно свързани съ освобождението ни. Единъ отъ тѣхъ, чиято петдесетгодишна отъ смъртта му ни прѣстои да чувствуваме, е Захари Стояновъ. Той е единъ отъ типичнитѣ представители на революционеритѣ и общественицитѣ излѣзли отъ срѣдата на народа и тръгнали по пътя на призованието си.

Дѣлото на Захари Стояновъ отразява епохата на революционното народничество. Не само това обаче. Това дѣло отразява и епохата на „строителството“ на освободена България.

И като борецъ за свобода, и като общественикъ, Захари Стояновъ си остава българинъ на примѣрния подвигъ. Затова признателността къмъ него и почитатъ къмъ паметта му ше бждатъ вечни.

Чествуването на Захари Стояновъ е заслужено, затова то трѣбва да бжде тържествено, по-тържествено отъ календарнитѣ празници.

Ив. Арнаудовъ

ВЪРА

Азъ вѣрвамъ въ свѣтлий ликъ на красотата, и въ изгрѣва на нови свѣтли дни, когато всѣка мисль, честна, свята ще блѣска надъ лъжи и сѣсипни.

Азъ вѣрвамъ че въ свѣтовнитѣ предѣли ще се роди велика свѣтина, ще се родятъ творцитѣ будни, смѣли, на нови и честити времена.

Азъ вѣрвамъ, че потоци ще избликатъ отъ радости по хубавия свѣтъ, тамъ, дето звуци пламенни проникнатъ отъ пѣсни и отъ удари на младѣ.

Азъ вѣрвамъ, че въ браздитѣ на орача и въ мдростята на учения — вредъ животътъ на пробудата подкача къмъ бжднитѣ хода си напредъ.

Ще дойде день, надъ всѣкоя руина отъ миналото цвѣтъ ше нацѣйти и ше възликнемъ: „робството загина — день на любовь, бжди ни фарътъ ти!“...

Азъ вѣрвамъ, робенъ край, съшь жаръ и въ тебе и въ твоитѣ избрани синове, — единъ възторгъ, единъ сждбоненъ жребий на служба зарадъ тебе ни зове.

Благослови ти тая нова вѣра, благослови децата си съ любовь и знай — на всѣко творчество въ разгара ще минемъ първи ний на твоя зовъ.

И радостта ни ше е обща радост, въ полята, въ школото, въвъ всѣки домъ и ше ехти вредъ пѣсенята на младостъ на сладъкъ трудъ въвъ вѣчния псаломъ...

ЗА ФИННО М ЖЖКО ОБЛЕКЛО

САМО ПРИ

Калоянъ Маноловъ

КРОЯЧЪ

ул. „Царъ Симеонъ“ — срещу хотелъ „Преславъ“

Иа складъ платове и одеяла. Умѣрени цени.

Високо качество. Прецизна изработка.

НАША И ЧУЖДИ БЕЛЕЖКИ

Амбулантна търговия

При нашитѣ условия възможноститѣ за хората на изкуството сж малки, затова и болшинството отъ тѣхъ живѣятъ при вечно незадоволени, вечно крещящи нужди. Като тѣхенъ слжтникъ идва белега на упадъчностъ, на изграждане, което е било надгробенъ намѣкъ на много дарования — появили се, просвѣтнали за малко, за да изчезнатъ за винаги, убити отъ условията, отъ живота.

Уцѣллитѣ, хората на творческия подвигъ, вмѣсто да получатъ съчувствие и подкрепа сж изправени предъ конкуренцията на амбулантната търговия. Особено лѣте тя взима застрашителни размѣри. Въ чанги и куфари, изъ цѣлата страна се разнася и предлага на безценизирали се професионалисти — художници и скулптори старателно прибиратъ лѣветата денемъ, а вечеръ фабрикуватъ серийно. И тая търговия се е саморегламентирала за себе си. Пагубнитѣ, разрушителнитѣ ѝ последици обаче ставатъ все по-страшни и по-страшни. Разбира се и въ срѣдитѣ на най-заинтересованитѣ повика не е като че ли оформенъ, назрѣлъ. А до кога ше се тѣрпи това? До кога българското изкуство ше се петни отъ пазарцитѣ, отъ амбулантнитѣ културтрегеритѣ? Нима не убиватъ тѣ естетическия вкусъ на народа ни?

Съюза на художницитѣ и просвѣтното министерство трѣбва да взематъ думата. Интереситѣ на културна България налагатъ това.

Културна хроника

Отъ началото на есенята започва да излиза начово, въ IV-а си годишна литературнитѣ вестникъ „Гребецъ“, органъ на съюза на писателитѣ отъ провинцията въ България, чийто уставъ е надлежно преутвърденъ отъ м-вото на вътрешнитѣ работи.

Съюзътъ отпочва интензивенъ организационенъ и културенъ животъ.

Печатница „К. Николовъ“

Телефонъ № 26-58

И. Воленъ

ГОРА

Кравитѣ сами се отбиха отъ пътя и колата западскача по къртинитѣ на кукурузището.

Гората се изправи срещу чичо Божина; върхаритѣ ѝ неспокойно се размърдаха и зашепнаха; сѣкашъ се готвѣше да посрещне стопанина си Тихъ вѣтрецъ ги погали

Чичо Божинъ спрѣ на една полянка всрѣдъ гората. Като отпяди добичетата да се поочешатъ у дракитѣ и да се наведатъ за нѣкоя по-зелена сламка, той се изправи и погълна съ погледъ гората. Сѣкашъ не стоеше въ бранището си срѣдъ дърветата, а — въжжши срѣдъ челядта си. Прѣснато мека свѣтина нахлу въ душата му.

Дигнала се е гора за чудо. Съ колко грижи, съ колко обичъ я отгледа. Бѣше до колѣне сѣчина. Пролѣтъ, като се развиваше, листенцата ѝ бѣха сиви и мекки; и когато ги свиеше, човѣкъ въ шѣпа, сякашъ не свиваше вежи, а животно котенце. Колко често я спождаше: на нивата ли

отива — ше се отбие да я обиколи, отъ нива ли се връща — пакъ ше мине презъ нея; а по нѣкога и въ празникъ — ше рипне, та въ гората, само зарадъ нея. Пазѣше я отъ добитѣкъ. Веднѣжъ я завари по бѣлѣта отъ говедата на Иванъ Сурия. Като видѣ какъ я газятъ и чекнатъ, какъ прѣядатъ крехитѣ филизи, разтрепера се, притъмнѣ му и дигна ржка на Сурия. Суриятъ бѣше побойникъ и извади ножъ Голѣмъ късметъ има чичо Божинъ, та се задавоха хора по пътя.

Сѣчината се отгди отъ земята и като че стана по-рѣдка. Той чистѣше трънето да я не усвоива, изсичаше дракитѣ, подкастрише я. Тя крепнеше и се дигаше.

Не се отглежда лесно гората. Толкова време се е изнижало отъ тогава, че сякашъ тая сѣчина, тия грижи около нея не сж били, а сж видени насъне.

Чичо Божинъ стоеше срѣдъ гората, и не помръдаваше, сякашъ самъ бѣше хрестъ.

По едно време се разшава, обгръна съ погледъ гората и срещна много тръни, чинто върховете биеха чакъ въ клонката.

„Ехъ, Желѣзко, ехъ, магаретини!“ — залюлъ глава чичо Божинъ — „така си е. Чунда ржка не милѣе като своя, като се откъснешъ отъ работата си, така е“.

Той пристъпи до колата, та окачи бравдата и изгледа дърветата, които бѣха наобиколили полянката; едно отъ тѣхъ бѣше излѣзло по напредъ. Чичо Божинъ го изгледа отъ върха до корена и трѣгна срещу него; но оше не пристигналъ, сепнато се спрѣ, очитѣ му се оголячиха и непомръдваха. Той виждаше като на сънь едъръ мустакатъ мъжъ да стои подъ клонитѣ на това дърво и да го гали по меката руса коса... Това бѣше единичния споменъ отъ баша му, който оше на мледото си време бѣше напусналъ свѣта.

Чичо Божинъ прекрачи подъ дървото, постоя съ затоплено сърдце и отмина на друго. Но то пакъ му се видѣ, че по-нататъкъ може да влѣзе въ работа, та и него остави. Трето дърво, подъ което се спрѣ

бѣше право като свѣщъ, високо и стройно — клонитѣ му захащаха по-нагоре, отколкото на другитѣ. Тянкъ свѣтлозеленъ лишей красѣше сребърната му напукана кора, а долу главестиятъ му дънеръ бѣше затопленъ отъ гжстъ зеленъ мъхъ. Чичо Божинъ свали овлажнитѣ погледъ отъ клонитѣ, протегнати като ржце, помилва го и продума:

„Какъ да кайдисашъ да го отсѣчешъ! За огънь ли е това дърво. То е една хубостъ, само да стоишъ и да му се радвашъ... Ако ше цѣла зима да мръзна на снѣга, пакъ не мога кайдиса да дигна бравда на него. Така си е“.

И следното дърво, което спрѣ окото му, не отсече. Отъ далече му се стори че, ше е добро за горене, но като дойде до него, видѣ му се и то право, високо; не искаше да признае дори, че не е така стройно, както първото, да го не обиди сѣкашъ. По едно време, както му се любуваше, удари го гальовно съ тила на бравдата. И като го удари, той си часъ изхвъркна птица отъ клонитѣ и залѣска съ криле надъ гората, а мравкитѣ, които спо-

койно сноуѣха по кората му нагоре-надолу се изпокриха въ пукнатинитѣ. Чичо Божинъ дълго се смѣ съ тихъ добродушенъ смѣхъ, а когато се насмѣ, откъсна се и отъ тоя хрестъ. Напразно се озърта, напразно тръси съ погледъ — нито едно дърво не взе очитѣ му. Най-сетне реши да обиколи горната страна, където мѣстото бѣше по-гладко и можеше да го полъже нѣко дърво, макаръ че пакъ тамъ му се видѣ много далече отъ колата. Но прѣди да тръгне, излѣзе на полянката, та наднина за кравитѣ, да не би да се изгубятъ на нѣкжде и и следъ като видѣ да се блѣка гърба на едната между шуборака отпери се нагоре. Слънцето свѣтѣше надъ сами върховетѣ и сѣкашъ вѣрвѣше заедно съ него нагоре. Конто отъ лжчитѣ бѣха успѣли да се промѣнатъ между клонитѣ леаха като изморени по земята и се жълтѣеха като огънь. Чичо Божинъ вѣрвеше по свѣтлината на единъ дългѣтъ правъ лжчъ. Подъ краката му сладко шумолѣше шумата и сякашъ не стъпваше по шума, а по памукъ — така му бѣше меко

